

DECYZJA KOMISJI
z dnia 14 kwietnia 2011 r.
przedłużająca okres przejściowy dotyczący nabywania gruntów rolnych na Litwie
(Tekst mający znaczenie dla EOG)
(2011/240/UE)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o przystąpieniu Republiki Czeskiej, Estonii, Cypru, Łotwy, Litwy, Węgier, Malty, Polski, Słowenii i Słowacji,

uwzględniając Akt przystąpienia Republiki Czeskiej, Estonii, Cypru, Łotwy, Litwy, Węgier, Malty, Polski, Słowenii i Słowacji, w szczególności rozdział 4 załącznika IX,

uwzględniając wniosek złożony przez Litwę,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W Akcie przystąpienia z 2003 r. przewidziano, że Litwa może utrzymać w mocy – na warunkach określonych w przedmiotowym akcie – przez okres siedmiu lat od daty przystąpienia do UE, który wygasa z dniem 30 kwietnia 2011 r., zakazy w zakresie nabywania gruntów rolnych przez osoby fizyczne i prawne z innych państw członkowskich UE niemające siedziby, niezarejestrowane ani nieposiadające oddziałów czy agencji na Litwie. Jest to tymczasowy wyjątek od zasady swobodnego przepływu kapitału gwarantowanej art. 63–66 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Przedmiotowy okres przejściowy może zostać przedłużony tylko raz, najwyżej o trzy lata.
- (2) Dnia 4 lutego 2011 r. Litwa złożyła wniosek o przedłużenie okresu przejściowego dotyczącego nabywania gruntów rolnych o trzy lata.
- (3) Główną przesłanką dla okresu przejściowego była potrzeba chronienia warunków społeczno-ekonomicznych prowadzenia działalności rolniczej po wprowadzeniu jednolitego rynku i przejściu na zasady wspólnej polityki rolnej na Litwie. Jego celem było w szczególności zażegnanie obaw dotyczących możliwego wpływu na sektor rolny liberalizacji praw do nabywania gruntów rolnych, które wynikały ze znacznej początkowo rozbieżności w cenach gruntów i w dochodach w porównaniu z Austrią, Belgią, Danią, Finlandią, Francją, Grecją, Hiszpanią, Irlandią, Luksemburgiem, Niderlandami, Niemcami, Portugalią, Szwecją, Włochami i Zjednoczonym Królestwem (zwanymi dalej „UE-15”). Okres przejściowy miał również na celu ułatwienie restytucji i prywatyzacji gruntów rolnych. W sprawozdaniu

z dnia 16 lipca 2008 r. w sprawie „Przeglądu środków przejściowych dotyczących nabywania nieruchomości rolnych przewidzianych w traktacie o przystąpieniu z 2003 r.” (zwanym dalej „przeładem śródkresowym z 2008 r.”) Komisja podkreśliła wagę realizacji wspomnianej reformy rolnej do końca przewidzianego okresu przejściowego⁽¹⁾.

- (4) Na Litwie trwają wciąż reformy rolne. Wedle danych dostarczanych przez władze litewskie należy wyjaśnić status własności dla ogółem 429 000 ha ziemi pozostających własnością państwa. Prywatyzacją objęto dotychczas tylko 77 200 ha gruntów rolnych, a status własności pozostałych 351 000 ha, stanowiących 11,42 % całości gruntów rolnych na terytorium Litwy, wymaga wyjaśnienia.
- (5) Zdaniem władz litewskich brak jasnej sytuacji co do praw własności w połączeniu z niekorzystną strukturą gospodarstw w oczywisty sposób stoją na przeszkodzie w transakcjach i konsolidacji gruntów rolnych. Rozdrobnienie gruntów przyczynia się natomiast do obniżenia konkurencyjności i tym bardziej utrudnia gospodarstwu działalność o charakterze rynkowym. W tej sytuacji dane odnoszące się do roku 2009, udostępnione przez władze litewskie, wskazują, że w ciągu owego roku aż 52,5 % wszystkich gospodarstw nie przekraczało 5 ha.
- (6) Wspomnianą niższą konkurencyjność sektora rolnictwa na Litwie w stosunku do sektora rolnego w krajach UE-15 pogłębiają jeszcze trudności w dostępie do kapitału i wysokie stopy oprocentowania komercyjnych kredytów dla celów nabycia gruntów rolnych (przekraczające 10 % w roku 2009).
- (7) Co więcej, niedawny kryzys finansowy i gospodarczy o skali światowej również wywarł niekorzystny wpływ na gospodarkę Litwy, a w szczególności na ceny produktów rolnych. Zgodnie z danymi litewskiego urzędu statystycznego podlegającego rządowi litewskiemu, łączny wskaźnik cen na rynkach płodów rolnych w roku 2009, w stosunku do 2008 r., wyniósł 77,8. Spadki cen dały się zauważyć przede wszystkim w sektorze uprawy roślin, gdzie całkowity wskaźnik cen produktów roślinnych w 2009 r. (w porównaniu do roku 2008) wyniósł 69,1.

⁽¹⁾ COM(2008) 461 wersja ostateczna z 16 lipca 2008 r.

- (8) W obliczu wyżej opisanych faktów, zrozumiałym staje się wciąż poważny, choć stale zmniejszający się odstęp dzielący przychody rolników litewskich i tych pracujących na roli w UE-15. Według Eurostatu w 2009 r. poziom dochodów rolników na Litwie spadł o 13,6 %, podczas gdy przeciętny dochód w skali UE-27 spadł o 10,7 %.
- (9) Podobnie jak poziom przychodów rolników różnice w cenach gruntów rolnych między Litwą a pozostałymi państwami członkowskimi UE nie ulegają dostatecznemu zmniejszeniu. Wedle danych Eurostatu ceny gruntów rolnych na Litwie pozostają niskie w stosunku do pozostałych państw członkowskich. Co prawda całkowitej konwergencji cen gruntów rolnych ani nie przewidywano, ani nie uznawano za konieczny warunek wstępny zakończenia okresu przejściowego. Niemniej widoczne różnice w cenach gruntów rolnych na Litwie i w krajach UE-15 mogą stać na przeszkodzie w płynnej ewolucji w kierunku konwergencji cen.
- (10) W tej sytuacji można przewidzieć – zgodnie ze stanowiskiem władz litewskich – że zniesienie istniejących ograniczeń z dniem 1 maja 2011 r. miałyby znaczący wpływ na ceny gruntów na Litwie. Dlatego też istnieje niebezpieczeństwo wystąpienia poważnych zakłóceń na litewskim rynku gruntów rolnych wraz z wygaśnięciem okresu przejściowego.
- (11) Należy zatem zapewnić przedłużenie okresu przejściowego, o którym mowa w rozdziale 4 załącznika IX do Aktu przystąpienia, o trzy lata.
- (12) Aby w pełni przygotować rynek do procesu liberalizacji, w dalszym ciągu jest rzeczą niezwyklej wagi – nawet w obliczu niekorzystnych okoliczności gospodarczych – aby wspierać poprawę takich czynników jak mechanizmy kredytowe i ubezpieczeniowe dla rolników oraz ukończenie strukturalnych reform rolnych w okresie przejściowym, co podkreślono już wcześniej w przeglądzie śródkresowym z 2008 r.
- (13) Zważywszy, że otwarty i jednolity rynek był zawsze istotny dla dobrobytu całej Europy, zwiększony napływ kapitału zagranicznego na litewski rynek gruntów rolnych niesie ze sobą także potencjalne korzyści dla tego rynku. Jak podkreślono w przeglądzie śródkresowym z 2008 r., inwestycje zagraniczne w sektorze rolnym mogą również wnieść długoterminowy wkład w zapewnienie kapitału i wiedzy fachowej oraz w funkcjonowanie rynków gruntów i wydajność produkcji rolnej. Stopniowe rozluźnianie ograniczeń dotyczących praw własności dla zagranicznych podmiotów jeszcze w trakcie obowiązywania okresu przejściowego pomogłoby przygotować rynek na pełną liberalizację.
- (14) W trosce o pewność prawną i w celu zapobieżenia zaistnieniu próżni prawnej w litewskim systemie prawa własności gruntów rolnych wraz z wygaśnięciem bieżącego okresu przejściowego niniejsza decyzja powinna wejść w życie z dniem jej publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Okres przejściowy dotyczący nabywania gruntów rolnych na Litwie, o którym mowa w rozdziale 4 załącznika IX do Aktu przystąpienia z 2003 r., zostaje przedłużony do dnia 30 kwietnia 2014 r.

Artykuł 2

Niniejsza decyzja wchodzi w życie z dniem jej opublikowania w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Sporządzono w Brukseli dnia 14 kwietnia 2011 r.

W imieniu Komisji
José Manuel BARROSO
Przewodniczący